

07/1042-6

KOPI

GRAN KOMMUNE

Oppland fylkeskommune
Serviceboks
2626 Lillehammer

Vår ref.
08/385-7
GAOV

Arkiv
056

Deres ref.

Vår dato
29.10.2008

SØKNAD OM MIDLER TIL BREDBÅNDSDEKNING

Felles hadelandssøknad om tilskudd til bredbåndsutbygging ligger ved. Inntil annen melding gis, er undertegnede kontaktperson for søknaden.

Med vennlig hilsen
Rådmannen

Gaute Øvrebotten
Kontorsjef
saksbehandlers telefon: 61 33 84 15

Kopi til: Lunner kommune og Jevnaker kommune (søknad uten vedlegg)

SØKNAD OM MIDLER TIL UTBYGGING AV BREDBÅND I KOMMUNENE PÅ HADELAND

Hadelandskommunene Jevnaker, Lunner og Gran søker med dette Oppland fylkeskommune om midler til utbygging av bredbånd i kommunene. Søknaden sendes med henvisning til fylkeskommunens målsetninger i *Regionalt Handlingsprogram 2008* om tilgang til bredbånd for alle og bredbånd som drivkraft i næringsutviklingen. Det henvises videre til informasjon om midler som nå er stilt til disposisjon for slik utbygging utenfor soner for distriktpolitiske virkemidler.

Søknaden er en fellessøknad og gjelder prosjekt for valg av utbygger for mottak av investeringsstøtte etter anbudskonkurranse. Gran kommune er søker på vegne av de tre kommunene; bekreftelse på kommunesamarbeidet ligger ved.

Kommunene planlegger felles offentlig konkurranse for valg av utbygger og leverandør av bredbånd. Søknaden med vedlegg beskriver kort bakgrunnen for søknaden og gir en enkel skisse til prosjektgjennomføring med kostnader (basert på analyser av dagens bredbåndsdekning) og skisser til løsninger opp mot 100 % dekning.

1 Bakgrunn

Hadelandskommunene gjennomførte i 2004 en konkurranse om leveranse av bredband for de kommunale virksomhetene. Siden kommunene har mange ytre enheter bidro en offensiv utbygging av fiber til så godt som alle kommunale bygg ute i grendene til et «spredenett» med gode forretningsmessige muligheter for valgt utbygger. Utbygger har, så langt kommunene har oversikt, utnyttet disse mulighetene bra.

Det er likevel et faktum at folk - og bedrifter - bor spredt og at mange ikke kan gjøre seg bruk av det fibernettet som ble etablert. Tilsvarende gjelder for koppertråd som alternativ signalbærer (aDSL-teknologi): Det er mange steder for langt til sentralene eller for lav kvalitet til å få tilbud om aDSL; framfor alt gjelder dette Gran kommune og deler av Lunner. Samtidig er det kapasitetsproblemer i sentraler i sentrale strøk, noe som medfører overraskende «hvite flekker» også i bygdesentrene våre. I tillegg er det mange som også bor på «hvite flekker» når det gjelder mobilt bredbånd: Terrenget er så kupert at signalene ikke når fram med nødvendig styrke.

Kommunene på Hadeland har i tre omganger søkt Høykom om midler, sist via Oppland fylkeskommune, uten å nå opp i (enn si nå fram til) konkurransen.

Hvite flekker: Hadelandskommunene kartla bredbåndsdekning på kobber (aDSL) i 2007. Ut fra de utbyggings(DSLAM)-planer som var kjent per 31/12-07, anslo en at det kunne være mulig å nå (dvs. nå fram til en "kan få"-situasjon) 94 % -dekning i Jevnaker, 93 % i Lunner og 89 % i Gran. I ettertid er Onsaker sentral på Jevnakers vestsida utbygd på lokalt initiativ. Ut fra kommunenes kjennskap betyr tallene at det er ca 130 husstander i Jevnaker, ca 350 i Lunner og ca 800 i Gran som ikke kan tilbys bredbånd på kobber. Bildet må korrigeres noe: Vi kjenner ikke hvor mange av disse som har eller kan få bredbånd via fiber eller via mobilskapenes tilbud.

Det står likevel fast at det er mange husstander, næringsdrivende og bedrifter som per dato ikke har et tilfredsstillende bredbåndstilbud. Kommunene på Hadeland ønsker å bidra til at alle disse, både innbyggere og næringsliv, får et bredbåndstilbud.

Behov for midler: Kommunene legger til grunn det arbeidet som ble gjort i forbindelse med Høykomsøknaden i 2007. Analysene og beregningene i forbindelse med Høykomsøknaden viste at kommunene innenfor dagens budsjetter ikke kan bidra vesentlig med investeringstilskudd til en utbygger. Kommunene søker derfor om midler for utbygging av bredbånd med en målsetning om å nå opp mot 100 % bredbåndsdekning. Det vises til punkt 7 og 8 i søknaden for oversikt over kostnader og finansieringsplan, samt vedlagte analyserapporter (inkludert Høykomsøknaden fra 2007) for detaljer.

2 Målsetning

Hadelandskommunenes målsetning er:

Resultatmål:

- Bredbåndstilbud til alle gjennom 100 % bredbåndsdekning i regionen. Bidra til at private og næringsliv får et likt bredbåndstilbud som grunnlag for bruk av de elektroniske tjenester som tilbys i samfunnet, både offentlige og kommersielle.
- Høyere dekningsgrad vil gjøre Hadeland mer attraktivt som tilflytningsområde. Bredbåndsdekning er i dag en konkurransefaktor når det gjelder tilflytting, både for personer og bedrifter.

Effekt mål:

- Flere skoleelever med mulighet til å delta i en stadig mer digitalisert skole.
- Flere brukere av kommunenes digitale tjenester.
- Flere bedrifter og næringsdrivende med bredbåndstilgang.
- Økt digital kompetanse hos innbyggere og næringsliv.
- Økt markedsføring av regionen.

Bredbånd er en forutsetning for bruk av mange av de elektroniske tjenester som i dag tilbys, både av kommunen og andre aktører i samfunnet. Innbyggere og næringsliv har ulike behov, men samlet sett er bredbånd et viktig infrastrukturelement for hele samfunnet. Hadelandskommunene ønsker å ta et ansvar for at innbyggere og næringsliv på Hadeland får et likeverdig tilbud om bredbånd.

3 Forankring

Denne søknaden om midler til utbygging av bredbånd er forankret på politisk og administrativt nivå i kommunene, gjennom kommunenes felles rådmannsgruppe, som initiativtaker til prosjektet.

Hadelandskommunene har vedtatt felles overordnede mål for IKT-strategi (vedtatt for 2005-09), mål som signaliserer at informasjonsteknologi skal utvikles til å bedre tjenestetilbudet for publikum og næringsliv og at man gjennom interaktive tjenester skal yte bedre service til brukerne:

Overordnet mål for bruk av IKT i hadelandskommunene

- Brukerne i sentrum.
- Kostnadseffektivisering.
- En enhetlig og fremtidsrettet bruk av teknologi for modernisering og effektivisering.

Overordnet IKT-strategi

- IKT skal prioriteres som redskap for sterkere samhandling mellom hadelandskommunene, mellom den enkelte kommune og publikum, samt bedre og mer tilgjengelige tjenester.
- Ved bruk av teknologi ønsker man å legge til rette for en god samhandling mellom kommunene og næringslivet i regionene.
- Tjenestefokus og kommuneorganisasjonenes mål skal styre valg av IKT-systemer, ikke teknologien.
- Den enkelte kommunale organisasjon skal kontinuerlig fornyes og endres i takt med de muligheter IKT-utviklingen gir for organisering og arbeidsprosesser.

Dette viser kommunenes vilje til å satse på IKT og elektroniske tjenester, noe som innebærer behov for bredbåndstilgang for alle Innbyggere og næringsliv for å sikre et likt og tilfredsstillende tilbud.

Det vises for øvrig til sentrale strategier og programmer som ligger under kommunenes arbeid med IKT, herunder også motiverer søknaden: eNorge 2009 (FAD), eKommune 2012 (KS) og UFDs Program for Digital Kompetanse 2004-2008 og Kunnskapsløftet hvor bruk av bredbåndsbaserte tjenester står sentralt - for å nevne noen.

4 Behov for høyere bredbåndsdekning

4.1 Innbyggeres behov for bredbånd

Kommunene får jevnlig henvendelser fra innbyggere og bedrifter med spørsmål om bredbåndstilgang og utbyggingsplaner. Dette viser at det fortsatt er behov for økt bredbåndsdekning i regionen. «Dekning» forstås her som tilbudt bredbånd, ikke faktisk tilknytning, med kapasitet som gir mulighet for å bruke det som tilbys av offentlige og kommersielle tjenester (2 Mbit/s som forsøksvis «norm»).

Offentlige tjenester på nett. Hadelandskommunene tilbyr i noen grad tjenester på i nett; de viktigste eksemplene er:

- Skoleportal med LMS (Learning Management System, «læringsplattform») for elever og lærere
- Kartløsning og elektroniske saksbehandlingstjenester for utbyggere.

I tillegg til kommunale netttjenester og informasjonstilbud på hjemmesidene, kommer andre offentlige tjenester på nett som for eksempel *MinSide* og tjenester rettet mot offentlig og privat næringsliv.

Kommunene erfarer at innbyggerne i stadig større grad forventer digitaliserte tjenester på internett. Internett benyttes også i økende grad som kilde til informasjon.

Kommersielle og ikke-kommersielle tjenester. Antall kommersielle aktører som tilbyr digitale tjenester - som f.eks. IP-telefoni, digital-TV og netthandel eller ehandel - øker. For mange er dette tjenester som kan forenkle hverdagen og gjøre den mindre kostnadskreven. I tillegg ser vi en stor økning i tilbudet av tjenester og informasjon innen for kultur og kunnskap gjennom økt digitalisering av film, litteratur, lyd og bilde.

4.2 Næringsliv

Etablering, drift, videreutvikling og innovasjon i næringslivet er i dag oftest avhengig av bruk av elektroniske tjenester. Bredbånd er langt på vei en forutsetning for effektiv daglig drift og/eller en mulighet for bedrifter å skape nye tjenester og tilbud. Tilgang til bredbånd er derfor en nødvendighet, både for etablerte bedrifter og for de som ønsker å etablere seg. Garantert tilgang til bredbånd vil fremme muligheten for modernisering og videreutvikling av dagens bedrifter, samt etablering av nye bedrifter i regionen.

Bredbåndsutbygging er et viktig virkemiddel for verdiskapende virksomhet. Det er spesielt viktig at bedrifter via bredbånd (med tilstrekkelig båndbredde) får nærhet til nasjonale og internasjonale markeder og dermed kan konkurrere på tilnærmet like vilkår som mer sentralt plasserte virksomheter (jf *eKommune 2012*).

4.3 Digital kompetanse

Behovet for digital kompetanse i samfunnet er økende. Digital kompetanse omfatter evnen til å ta i bruk de mulighetene som finnes innen IKT, å utnytte dem kritisk og innovativt i læring og arbeid, evne til kildekritikk og vurdering av innhold, samt at å bruke digitale verktøy er en ferdighet den enkelte må tilegne seg, vedlikeholde og kontinuerlig utvikle (*eNorge 2009*).

Grunnlaget for god digital kompetanse legges i stor grad innenfor skoleverket, og kommunenes satsning på tilretteleggelse for skolens oppfyllelse av forpliktelser av krav i *Kunnskapsløftet* og i *Program for Digital Kompetanse 2004-2008* viser at kommunene har kommet langt. PC-tettheten i skolen har økt betraktelig og elever og lærere gis tilgang til pedagogiske og elektroniske tjenester gjennom skoleportal på nett og læringsportal på skolen og hjemmefra. Det vil si: «Tilgang hjemmefra» bare så langt som elev og foreldre, eller lærer, faktisk har tilgang til Internettet og med tilstrekkelig kapasitet.

I tillegg til digital kompetanseheving i skolen er det viktig å fokusere på den digitale kompetansen hos innbyggerne for øvrig. Tilrettelegging for digital samhandling mellom innbyggere og offentlig forvaltning er både et forsøk på å imøtekomme etterspørsel etter døgnåpne tjenester og ett av flere tiltak for å øke den digitale kompetansen blant innbyggerne (*eNorge 2009*).

De digitale tjenester og verktøy som er nødvendig for å opparbeide seg digital kompetanse, er i stor grad på plass i tillegg til at nye elektroniske tjenester stadig kommer til, men vi ser at bruken av disse mulighetene igjen forutsetter tilgang til bredbånd.

4.4 Digital tilgang

FAD påpeker i *eNorge 2009* at det er viktig at elektroniske tjenester og verktøy tilrettelegges for alle og at digitale skiller skal unngås. Det settes krav til at teknologiskapte og funksjonshemmende barrierer i IKT-løsninger skal bygges ned, og at den digitale tilgangen til kunnskap og kultur skal økes.

Brukervennlighet og tilrettelegging av tjenester for alle er viktig, men samtidig er det viktig at man også sikrer lik tilgang til for eksempel kunnskap og kultur gjennom bredbåndstilbud; film, lyd og bilde stiller store krav til linjekapasitet.

Bredbånd er også en forutsetning for "elektronisk deltagelse" i lokaldemokrati og i «informasjonssamfunnet». Det er viktig å legge til rette for deltakelse og påvirkning gjennom ulike kanaler som kommunens nettside, e-post, blogger, wikier, chat og SMS, og ny webteknologi åpner for nye samhandlingsformer som kan styrke lokaldemokratiet, men også endre det (*eKommune 2012*).

4.5 Tilflytning og etablering i mindre sentrale områder.

I tillegg til å sikre alle innbyggere et bredbåndstilbud er det også viktig å stimulere til tilflytning til og etablering i alle grendelag i regionen. For mange, kanskje spesielt for innbyggere og næringsliv i etableringsfasen, er IKT og bredbånd et naturlig verktøy i det daglige og en viktig motivasjonsfaktor for etablering i mindre sentrale områder

5 Synliggjøring av regionen

Kommunene har i sin felles IKT-strategi, forsøkt å følge de signaler som kommer til uttrykk i begrepet «ekommune» (*eKommune 2009 - det digitale spranget*, KS):

eKommunen skal aktivt utnytte moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi til å skape tilgjengelig og effektiv forvaltning og gode tjenester til innbyggere og næringsliv. Dette betyr at den moderne eKommunen blant annet må:

- *gi innbyggerne mulighet til å velge kommunikasjonskanal, men prioritere den digitale kanalen*
- *ivareta informasjonsbehovet for ulike brukergrupper på kommunens hjemmeside (portal).*
- *gi innbyggerne mulighet til å delta i demokratisk dialog på nettet om viktige samfunnsspørsmål*
- *gjøre flest mulig tjenester tilgjengelig på nett*
- *bruke IKT til å skape tjenester med høy kvalitet*
- *samhandle elektronisk med andre forvaltningsnivåer og offentlige virksomheter for å skape helhetlige offentlige tjenester*
- *ivareta personvernet og sørge for sikker informasjonsbehandling*
- *frigjøre ressurser gjennom effektivisering av forvaltningen ved bruk av IKT.*

Et likt bredbåndstilbud til alle er nødvendig for at «ekommunens» tjenester og informasjon tilgjengeliggjøres, samtidig som økt bredbåndsdekning vil synliggjøre regionen som moderne og satsningsvillig.

6 Gjennomføring

6.1 Organisering

Prosjektet vil bli organisert som et felles IKT-prosjekt mellom kommunene Jevnaker, Lunner og Gran. Som prosjektverktøy velges PLP-metoden.

- **Prosjektansvarlig:** Prosjektansvarlig vil være kommunenes rådmannsgruppe, representert ved rådmannen i Gran.
- **Prosjektgruppe:** En prosjektgruppe vil bemannes med den nødvendige kompetanse fra de tre kommunene for gjennomføring av prosjektet, herunder kravspesifikasjon (viktigst: utbyggingsområder) til anbudsprosessen, valg av utbygger og oppfølging av utbygging. Prosjektleder for prosjektet utnevnes av prosjektansvarlig og gis prosjektmandat for gjennomføring av prosjektet i samarbeid med valgte utbygger.
- **Styringsgruppe:** Kommunenes rådmenn, eventuelt utvidet med nødvendig kompetanse, vil utgjøre prosjektets styringsgruppe.
- **Samarbeidspartnere/aktører:** I den grad det er naturlig og nødvendig vil prosjektet knytte til seg eksterne aktører og samarbeidspartnere, for eksempel med tanke på markedsføring og informasjonsarbeid, IKT-kompetanse, mv.

6.2 Rapportering

Prosjektet vil rapportere til prosjektansvarlig, styringsgruppe og Oppland fylkeskommune. Rutiner for rapportering etableres i prosjektplan.

7 Framdriftsplan

TID	AKTIVITET
Nov 08	Planlegging av anskaffelsesprosjekt
Des 08 - jan 09	Utarbeide anbudskonkurranse (kravspesifikasjon og dokumentasjon)
Febr - apr 09	Anbudskonkurranse (presentasjon/anbudsbefaring/tildeling)
Mai 09	Prosjektetablering
Jun - okt 09	Utbygging
Nov - des 09	Avslutning og evaluering

Fremdriftsplanen er en skisse basert på at fylkeskommunen gir tilsagn om midler i løpet av november 2008. Endelig fremdrift av utbygging fastlegges når leverandør er valgt. Usikkerheter er blant annet framdrift for anbudskonkurranse og utbyggers framdriftplaner.

8 Kostnadsplan og søknadsbeløp

Det vises til vedlagte analyserapporter for detaljert beskrivelse av grunnlaget for kostnadsestimat. Videre legges beregningene fra kommunenes i forbindelse med Høykomsøknad i 2007 til grunn som referanseramme for hvilke midler som må til. Søknaden nå avviker fra Høykomsøknaden; mens en i 2007 tok utgangspunkt i fiberløsninger i forlengelsen av eksisterende fibernett i regi av HEBB, så er en nå prinsipielt åpen på teknologi og løsninger.

Kommunene vil denne gangen søke å få dekket så store deler av de «hvite flekkene» som mulig innenfor en totalramme på 3,75 MNOK, fordelt med 750 000 kroner fra kommunene og 3 MNOK kroner som stønadsmidler fra Oppland fylkeskommune. Ramma skal også dekke nødvendige kostnader i forbindelse med anskaffelsen, stipulert til maks 50 000 kroner. Kommunene vil i tillegg yte egeninnsats i form av markedsføring og informasjonsarbeid.

Kommunene søker derfor om tilskudd på 3 MNOK fra Oppland fylkeskommune.

9 Interessenter

Følgende interessenter er identifisert:

- Kommunenes politikere, inkludert Regionrådet (særlig prosjektet *Bo- og etablererregion Hadeland*)
- Innbyggere (fram for alt skoleelever, men også grendelag og velforeninger ...)
- Næringsliv
- Kommunens virksomheter og ledelse
- Media
- Aktuelle utbyggere
- Oppland fylkeskommune

Forholdet til disse interessentene vil bli ivaretatt i forbindelse med etablering av prosjektplan, informasjonsplan og rapportering.

10 Risiko

Prosjektet har per i dag ikke identifisert noen risikoelementer ut over manglende finansiering.

11 Offentlig anskaffelse og kompetanse

Kommunene benytter offentlige anbudsregler og har godt innarbeidete rutiner for dette.

Kommunene vil benytte innkjøps samarbeidets kompetanse i anskaffelsen; i tillegg dra veksler på den IKT-faglig kompetanse som kommunene har (m.a. gjennom samarbeid om felles bredbåndsanskaffelse for kommunenes administrasjonsnett)

12 Informasjon

Markedsføring av økt bredbåndsdekning vil være en naturlig aktivitet i prosjektet; videreføres etter ferdigstilt utbygging. Dette vil være av interesse både for valgte utbygger, men også (og slett ikke minst) for å bidra til at både de som har etterspurt et bredbåndstilbud og nye, potensielle brukere informeres med tanke på bidra til abonnentstilgang. Informasjonsarbeidet vil også være en viktig aktivitet for å bidra til i synliggjøre regionen på en god måte. Dette legges inn i prosjektet som egen aktivitet og som et bidrag fra kommunene som egeninnsats inn i prosjektet.

Kommunene vil være tilgjengelig for erfaringsutveksling etter endt prosjekt samt at det informasjonsarbeid som gjøres under og etter utbygging vil bidra til å spre informasjon om prosjektet og måloppnåelse.

13 Vedlegg

- Analyse bredbåndsdekning i Jevnaker kommune (U off)
- Analyse bredbåndsdekning i Lunner kommune (U off)
- Analyse bredbåndsdekning i Gran kommune (U off)
- Høykomsøknad 2007 (Oppland fylkeskommune sammen med hadelandskommunene)
- Bekreftelse på kommunesamarbeid om søknad

Jaren, 29.10.2008

Arne Skogsbakkøen
rådmann Gran kommune

Søknad om midler til bredbåndsutbygging på Hadeland - bekreftelse på samarbeid mellom kommunene Lunner, Jevnaker og Gran.

Rådmennene i Lunner og Jevnaker bekrefter at Gran kommune ved Rådmannen representerer kommunene i region Hadeland som formell søker om midler til bredbåndsutbygging.

Kommunene står, alle tre, gjensidig ansvarlig for oppfyllelse av de krav og vilkår som Oppland fylkeskommune stiller ved en eventuell bevilgning.

Lunner,

Tore M Andresen
rådmann Lunner kommune

Jevnaker,

Knut Sønju
rådmann Jevnaker kommune

Gran, 22.9.08

Arne Skognvåg
rådmann Gran kommune